

Сайтът desebg.com препечатва интервюто с **Татяна Дончева** в последния брой на в. „168 часа”

, в частта му, свързана с отварянето на досиетата на бившата Държавна сигурност и ефекта върху тях на "Позитано" 20. Дончева, за която тази седмица стана известно, че е подала молба за напускане на БСП, е

[един от ключовите фигури за приемането на закона за достъп](#)

до архивите на ДС и разузнавателните служби на БНА и разкриване на сътрудниците им през 2006 г. заедно с

[Касим Дал](#)

и Николай Свинаров. Заглавието е на desebg.com. Оригиналното заглавие е „15 години редих пъзела за мрежата на ДС”.

Познавате ли т.нар. кукловоди?

– Познавам ги, но човек бели лука, стига до нещо. Разбира за какво става дума и продължава да бели лука.

По какъв повод сте се срещали с тях?

– Вие също сте се срещали с тях. Един политик, един адвокат се среща с много хора. Те имат ключова роля. Действително са добре организирани и подготвят действията си предварително. Особено в БСП, но и в другите парламентарно представени партии. [Рази асоциации на разузнавачите, на контраразузнавачите](#) и подобни са с изключително влияние върху кабинета на председателя на БСП, на ДПС, на министър-председателя и искат да имат ключова роля в обсъждането на проблемите с националната сигурност.

Затова за мен ключов момент в политическия живот на страната беше 2006 г., когато се отвори темата с досиетата. Поводът беше, че Румен Петков извади досиетата на Коритаров, Ангелина Петрова и още няколко души. Тогава Доган позволи да се отиде докрай, за да се разбере, че не само ДПС е пртия на ДС, но може да се окаже същото и за другите партии.

И тогава стигнахме докрай. Когато още през 1990 г. се заговори за досиетата, съм приемала едно към едно това, което се твърдеше в БСП. А именно – че членове на БКП не са вербувани, че няма нужда да се поставя тази тема, защото може да се застраши животът на хора, работили за националната сигурност, че и самата национална сигурност. Лампичката ми светна, когато [Богомил Бонев](#) започна да чете цитати от доноси.

Видях, че мои колеги от тогавашната парламентарна група са описвали пред ДС вицовете, разказвани в приятелските им компании. И въобще не става дума за нещо достойно. Видях, че тези хора не претърпяха никаква партийна санкция или стоп в кариерното развитие. Но групата някак си започна да страни от тях. Един колега цяла година имаше проблеми със зъбите – опадаха му всичките от стрес. Никой от колегите не искаше да го доближава. Този разказвач на вицовете беше заемал сериозни постове в партията и в държавата.

Кой е той?

– Тодор Костадинов. За първи път много сериозно започнах да мисля за досиетата в края на управлението на СДС, когато Иван Костов извади отново закона, преформулира заключителните разпоредби и създаде комисията на Методи Андреев. Те са направили следното – превербували са агентите, направили са закона така, че да

не ги отварят, а при тях има и седесари, и бесепари, и така държаха лидерите на БСП.

Тогава дойде царят. Видях кои хора бяха основните поддръжници на начинанието, как го организираха, дадох си сметка, че това е много голяма мрежа и че бившата ДС е свързана с връщането на царя. Настръхна ми косата. Усетих, че сме като зайци, които се борят за социалистическата идея, а отзад има изключително съмнителни действия и които нямат нищо общо с нея и с това, в което са се клели и умирали хората преди нас.

Към онзи момент смятах, че не може да правим завой, че за 12 г. преход част от тези служители и сътрудници на ДС са се пенсионирали. Тогава направихме първия опит за елегантно отваряне на досиетата чрез Закона за класифицираната информация. Предвидихме, че архивът на бившата ДС ще се отваря от 1944 г. Идеята беше да се отварят последователно за по 5 години в комплект – от 1944 до 1949 г. и т.н. За 10 години останалите действащи служители на бившата ДС щяха да се пенсионират. Мислехме, че няма да има проблем.

Но на края на царското правителство се оказа, че министър Георги Петканов не е дал нито една папка. И вече стана съвсем ясно, че някой не иска да отстъпи и да даде информацията дори за агентите от 1945 до 1950 г. Царското правителство беше дало интересни податки чрез състава си. Започнах да събирам парчетата от пъзела. След 2005 г. пак не смятах, че е възможно да се отворят досиетата, защото е минало време и няма повод да се направи това. Ние си знаехме кой кой е и ако имаш едно наум към хората с досиета, можеш да ги заобиколиш. Или да си кажеш кой може да ти е приятел. Но когато Румен Петков отвори онези досиета, разбрахме, че може нещо да бъде направено. Бяхме съмишленици аз, Касим Дал и Свинаров [Николай] и го докарахме докрай. Имали сме си повече доверие помежду си, отколкото на партиите си.

Не са ли 80-годишни тези хора от ДС, какво още могат да направят?

– Направили мрежа за влияние още преди 1990 г., разгърната след това и която управляват до ден днешен.

Защо останахте в изолация?

– Това са логичните стъпки, които времето налага. Те политически са неблагодарни. Давам си сметка, че има пряка връзка между участието ни в закона и това, че вече не сме на тези позиции, на които бяхме. Срещу мен имаше камари от доноси на "Позитано" 20. Не обвиняваха Румен Петков, който отвори темата, нито Станишев, а мен. Но човек си избира – иска да има или иска да бъде. Деян Донков го каза, че отишъл при Крикор Азарян за съвет, а той му казал – проблемът ни в живота на всеки от нас е да имаш или да бъдеш. Избрала съм да бъда, за това никой на никого не може да връзва кусур.

Бончо Асенов (бивш оперативен работник от Шесто управление на ДС, отговарящ за преследването на духовенството, бел. ред.) казва, че сте били предложени за сътрудник на разузнаването, но не са ви приели. Вярно ли е?

– Не мога да знам кой може да ме предлага без мое знание. Такова сътрудничество никой никога не ми е предлагал. Бончо Асенов е кадрови офицер. Как може да си съчинява подобни глупости? Нямам никаква връзка с тези служби. Вероятно съм била проверявана, защото съм пътувала на Запад още от дете, за което тогава се изискваше разрешение от ДС. Не са ми правили спънки, пътувала съм на всички турнета на филхармонията, защото свирех на цигулка.

Кои са най-належащите стъпки, които трябва да се направят в политически план?

– Трябва да се рестартира системата. Това изисква нова конституция и нова политическа система. Бъдещият основен закон ще трябва да зададе други правила и система, в които тези мрежи на влияние на бившата ДС да бъдат разкъсани. Трябва да обединим усилията си, защото имаме много мощен противник.